Један од основних принципа демократије је дијалог, а њега на овим просторима има веома мало. Грађани су се повукли у своје микрокосмосе, што због тога што се не проналазе у ономе шта виде, што због страха да ће бити кажњени ако учине нешто што не одговара владајућим елитама, оцениле су саговорнице Н1 Соња Лихт и Соња Стојановић Гајић.

"Ми овде пре свега, дискутујемо врло мало. Да бисмо заиста дисали 'пуним демократским плућима' нама недостаје јавна дебата на све важне теме с којима се као друштво суочавамо. Тога имамо мало, и у медијима, а још мање изван медија...као да су грађани повукли из јавног живота", оценила је директорка Београдског фонда за политичку изузетност Соња Лихт.

Директорка Београдског центра за безбедносну политику Соња Стојановић Гајић каже да су се људи повукли у свој микрокосмос, јер "осећају да се не проналазе у овоме што виде, а ту је и то застрашивање, да ако уђете у неки дијалог, ако кажете своје мишљење, добићете претње". "Не постоји атмосфера у Србији да се води дијалог, да се саслуша мишљење других", рекла је.

Према речима Лихт, Београдски безбедносни форум, који је одржан у Београду по седми пут, био је место где су се чула различита мишљења.

"Форум је био врло различит по темама које су све у бити говориле о урушавању демократије и владавине права, чак и тамо где би човек најмање очекивао, а то су развијене демократске земље. Главни квалитет је да смо са различитих страна могли да приђемо свим тим темама, имали смо јако добре говорнике, а ја бих издвојила Панел о неједнакости, где се показало да је један од основних разлога за урушавање демократије и јачање популизма - продубљивање јаза између грађана и елита, и то не само политичких елита", оценила је Лихт.

Како је рекла, показало се да је тај јаз много већи према елитама него према онима који држе највећи део светског капитала у својим рукама.

"Десет одсто власника је у поседу 2/3 капитала на свету...Велики је јаз између оних који имају и оних који немају. За сада се бес не окреће према њима, него ка оним елитама који су заправо посредници између њих и обичних грађана, а то су управо политичке елите, људи на власти", рекла је Лихт.

"Одређени политичари реше да се поиграју популизмом, као лакшом стратегијом, и кроз застрашивања нечим другим и другачијим, било да су у питању мигранти, као што је случај у Аустрији и Мађарској, или у нашем случају суседи, не би ли добили подршку грађана", каже Соња Стојановић Гајић.

На питање шта су учесници форума имали да кажу на ту тему, Соња Стојановић Гајић каже да они "нису имали прилику да о томе говоре, јер се о тој теми причало на крају", али да су учесници форума "лоцирали проблем у популизму".

"Управо због тог јаза међу елитама, одређени политичари реше да се поиграју популизмом, као лакшом стратегијом и кроз застрашивања нечим другим и другачијим, било да су у питању мигранти, као што је случај у Аустрији и Мађарској, или у нашем случају то су суседи, као нека врста претње, да кроз то застрашивање добију подршку грађана", рекла је Стојановић Гајић.

Она је нагласила и да су на панелу о популизму на Београдском безбедносном форуму колеге из Мађарске и Пољске истакле да врло често ти политичари користе институције и демократски процес да дођу на власт, али да онда повлаче не тако демократске

потезе.

"Ти избори су често слободни, али не нужно и фер. Онда дођу на власт, чак крену да праве неке реформе које доносе корист друштву, као на пример у Пољској, када је садашња десничарска власт повећала социјална давања за сиромашне, али је у исто време кренула да укида мноштва других права, која су била загарантована грађанима и грађанкама Пољске, укључујући и право на абортус", каже Стојановић Гајић.

Према њеним речима, либерална опозиција није успела да се супростави таквим елитама и једино су жене у Пољској а протестима против одузимања тих права, успеле да, како каже, поставе ту црвену линију популистима.

На питање да ли Европа успева да се снађе с тим застрашивањима и популизмом, Стојановић Гајић каже да је Европа тренутно трауматизована због терористичких напада у главним градовима, иако, како каже, статистика показује да је већи број жртава у Европи био 70-тих година и да су сада државе безбедније.

"Али, страх је сада много већи, што показује и пример Француске, где колеге кажу да је веома тешко разговарати са некима друге вероисповести, у земљи која је идеал слободе и борбе за људска права", каже Стојановић Гајић.

"Важно је да имамо разговор о свему. Људи који су необавештени, који су игноранти, њих је много лакше завести и лакше њима манипулисати, а на крају, лакше их је навести на насиље", каже Соња Лихт.

Говорећи о тој ектремној десници, Соња Стојановић Гајић каже да је један од закључака на београдском форуму био и тај да "сви ми који не делимо вредности те деснице смо у стању да видимо проблеме грађана, али да не радимо оно што ради десница - да разговарамо са обичним људима".

"И то је оно јако битно. Десничари су јако су повезани, добро организовани, и оно што је важно - иду међу људе", каже Стојановић Гајић и додаје: "Треба да имамо директан

контакт с људима и да финансијски подржимо медије који другачије пишу и оне који позивају на укључивање у дијалог".

Формулисати стратегију и решења у односима с Косовом

"Конкретна стратегија и решење за Косово је нешто што нама недостаје у генералној политици и специфичним политикама, када је у питању бриселски процес. Ја се искрено надам да ће унутрашњи дијалог о којем је говорио председник Вучић и који је то помињао и дао му значајно место у говору на форуму, да ће ићи у том правцу, да се коначно формулише шта је оно што ми у Србији желимо да видимо у будућем односу с Косовом", каже Соња Лихт.

Додаје да смо "осуђени на сарадњу, јер живимо једни поред других".

"Дакле, ми смо осуђени на суседство. Ми смо осуђени на сарадњу. Морамо размишљати и једни и други...Проблем је и друге стране - они кажу 'ми хоцемо да будемо признати'. А како ћете зауставити одлазак младих, како ћцете побољшати економију?...А то су све такође и проблеми наше стране", каже Лихт.

"Нико не очекује да наса влада изађе са готовом сликом, чему онда дијалог, али параметри разговора, дакле шта је дијалог - ко ће све учествовати, које су фазе, то мора да се зна", каже Стојановић Гајић и додаје: "Ево, чули смо скоро да је завршена прва фаза, нит знамо чиме се завршава и чиме је почела друга фаза...Оно што је битније је шта се очекује да изађе из тог дијалога, који су параметри, не решења? Да ли су параметри 'све што радимо је у интересу Срба на Косову', да ли је то параметар? Или 'све што радимо иде до тачке непризнавања'?... Минимум параметара мора да постоји, да се зна у којим оквирима разговарамо, или да се зна та почетка визија иза које стоји ова влада".

(Н1)